

ЦЕМЕНТОВА О. М., ІВАНОВАН. О.,

ХРАМ ПОКРОВИ БОЖОЇ МАТЕРІ: ВІД МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ

Духовність - це здатність людини творити духовний світ, бо він перебуває всередині кожного з нас. Духовність є тією магнетичною властивістю, яка робить людину красивою, доброю, толерантною, милосердною, досконалою. Для багатьох людей духовне життя пов'язане зі служінням Богу. Філософи переконують, що духовність людини ґрунтується на Вірі, Надії та Любові.

Віра - це невідворотна перемога добра над злом, сила правди й любові, допомагає жити й дарує надію.

Любов спонукає нас зазирати всередину своєї душі, міркувати над своїми вчинками. Любити рідний край, усе дороге й миле серцю, зберігати надбання предків.

Споконвіку для здійснення релігійних обрядів люди будували спеціальні споруди - храми. Історія пам'ятає ті часи, коли храми руйнували.

Ми, молоде покоління, намагаємось доторкнутися до духовності й зберегти "собори своїх душ..." шляхом вивчення та збереження своєї історії.

У кожного покоління є свої символи: міста, села, пам'ятки, герої... Різноманітність, багатосюжетність історії, духовна наповненість, неповторна краса краєвидів дає право бачити в'язівську землю предковічною, самобутньою. В історії нашого села, як у краплині джерельної води, відображена частка історії Батьківщини. Знання історії своєї країни, краю дає змогу приймати мудрі рішення. Минуле оберігає від хибних кроків, помилок і прорахунків, тому й історія маленької батьківщини в цьому відношенні дуже повчальна.

У другій половині XVII століття на березі річки Єзуч виникло поселення. З півночі місцевість захищала річка Єзуч, з півдня, заходу і сходу - глибокі яри (у наш час ці яри пересипані дамбами й створені штучні ставки). Існує кілька легенд походження його назви. Одна з них говорить про те, що в ті далекі часи, коли почали "заново" заселяти наш край, перші жителі прийшли із заходу та півночі України. Місцевість була рівнинна та порізана балками і ярами, але дуже мало було рослин. І вирішили селяни посадити тут дерева, які вже знали (дуб, липу, сосну), і одне невідоме дерево, що подарували їм чумаки, коли проїжджали валками по об'їзній дорозі.

Минав час, багато саджанців не прийнялося, тільки деревце, подароване чумаками, добре прижилося. Навкруг дерева проростали паростки, і люди відразу ж їх розсаджували. Пройшов час, і село стало потопати в зелені. Проїздили якимось знову чумаки через це село, і люди запитали в них: як же зветься те дерево, що прижилося. Один із старих чумаків пригадав, що дерево зветься в'яз. І на честь цього дерева, що дало людям тепло взимку і тінь у спеку, назвали вони своє село В'язове.

У 1897 році у селі була відкрита церковно-приходська школа. Вона мала чотири класи. Школою завідував церковний батюшка Федір Запольський.

Маємо оригінал документа, у якому зазначено, що Бойко Євдоким Тимофійович "крестьянин Путивльського уезда, Грузчанской волости, села В'язового, з Вязовского сельского общества, православного вероисповедания, родившейся в 1889 года 1 августа, успешно окончив курс учения в Вязовском сельском училище, а потому имеет право на льготу, установленную пунктом 4-м статьи 56-й Устава по воинской повинности, по образованию. Видано 8-го числа июля месяца 1902 года. Подписано председателем Путивльського Уездного Училищного Совета, інспектором народних училищ. Курської губернии".

На початку 80-х рр.. XVIII ст. територія Сумщини входила до складу Харківського, Курського, Чернігівського, Новгород-Сіверського намісництва, 1791 р. - Чернігівського і Новгород-Сіверського намісництва, 1796 - Малоросійської, Слобідсько-Української і Курської губерній, а з 1802 Чернігівської і Полтавської губерній, які, у свою чергу, поділялися на повіти. У 1835 р. Слобідсько-Українська губернія була перейменована на Харківську. До 1917 р. наш край не зазнав суттєвих адміністративних змін і був складовою Чернігівської, Полтавської, Харківської і Курської губерній [3, с. 7].

У центрі В'язового стоїть старовинний пам'ятник - церква, яку почали будувати у 1859 році на місці старої дерев'яної. На хуторі Варухівський (нині с. Совинка) працював цегельний завод, звідки й брали цеглу для побудови храму, а також з цегельних заводів, що були розташовані в Мостищі. Щоб міцніша була будівля, у вапно додавали яйця. Храм будувався досить тривалий час - 16 років. У 1878 році церква почала діяти. Храм Покрови Божої Матері збудували у вигляді хреста з куполом і дзвіницею. На жаль, первинний вигляд церкви не зберігся, та старожили згадують, що вона була обнесена з усіх боків огорожею, навколо був посаджений сад, який частково зберігся до наших днів.

До церкви вели 3 входи: із південного заходу - головний, і два допоміжні - на південний схід, на північний захід. Уздовж виходів прокладені алейки. Церква була вкрита залізом, зверху мала дзвіницю висотою приблизно вдвічі вищу за сам храм. На західній стіні була намальована картина із зображенням Ісуса Христа з дванадцятьма апостолами. Фрески, ікони, ліпна стеля, оздоблена орнаментом, виконані у візантійському стилі. У роки Великої Вітчизняної війни у храмі розміщувався військовий шпиталь.

За часів Радянського Союзу було припинено богослужіння в храмі та переобладнано її на сільський будинок культури [1, с. 163].

1998 рік - відновлено службу. Розпочато ремонтні роботи. На сучасному етапі церква перебуває в стані реставрації місцевою громадою, але ремонтні роботи тимчасово призупинені через аварійний стан даху.

Настоятелем храму є протоієрей Отець Олександр (Шерстюк Олександр Анатолійович). Він власноруч реставрував церкву та відновлював розписи стін, куполу, малював ікони, відновлював фрески.

Можливо, ці фрески вразили й дитячу уяву майбутнього народного художника України, члена-кореспондента Академії мистецтв України, професора Академії образотворчого мистецтва і архітектури Стороженка Миколу Андрійовича, який народився у цьому селі. Автора відомих полотен знають не

тільки в Україні, а й у ближньому й далекому зарубіжжі.

Творчий шлях Миколи Стороженка розпочався в селі В'язове на Сумщині. Під враженням поем з домашнього "Кобзаря" десятилітній хлопчак перемальовував ілюстрацію І. Їжакевича "Мені тринадцятий минало".

Митець дає нам шанс не просто глибоко прочитати "Кобзаря", він закликає до того, аби перейнятися, вдуматися, відкритися душею й стати на духовний шлях, що веде до "вольового чинного українства", щоб ця "форма національної душі" ставала актуальною й реальною вже сьогодні. Над оформленням "Кобзаря" митець працював упродовж десятиліть і запропонував нам принципово нове ілюстративне бачення Шевченкової спадщини [2, с. 5].

У 1994 році М. Стороженко створив і очолив у Національній академії образотворчого мистецтва та архітектури майстерню монументального живопису і храмової культури. Назріла нагальна потреба відроджувати старі церкви й будувати нові. Але були зруйновані традиції та школи, призабуті канони. Не було справжніх майстрів. Сам же М. Стороженко, маючи величезний досвід роботи в монументальному мистецтві, лише на п'ятому році її існування дозволив собі взятися за розпис купола храму. Він зобразив на ній Святу Трійцю й чотирьох архангелів - Уриїла, Гавриїла, Михаїла та Рафаїла. Християнський світ ще не знав такої композиції в куполі храму. Досі не було митця, який би наважився вписати таку складну композицію.

Розписував купол Микола Стороженко без денного світла, у незручній позі, не маючи змоги подивитися на свою роботу з відстані. Взимку - лютий холод, влітку - спека й задуха. Там, над барабаном, помічників практично не було. Ніхто з молодих не витримував таких умов.

Складається враження, ніби він усе своє життя облаштовує храм - у вигляді полотен, споруд для передових галузей науки, книжок, власне Божого храму, а ще храму молодих душ і умів своїх учнів [2, с. 173].

Комусь треба починати, бо, втрачаючи час, люди втрачають майбутнє. Адже сформувалося не одне покоління, яке в умовах відсутності інформації про справжні духовні цінності й орієнтири змушене було засвоювати не найкращі, до того ж чужі... А зневага до свого, відсутність гордості за себе, своїх святих врешті-решт призводить до усвідомлення власної неповноцінності, а отже, морального занепаду особистості. В'язівська православна громада доклала чимало зусиль для відновлення роботи свого храму. Небувале піднесення опанувало селом. Кожна родина пожертвувала на ремонт кошти. Надовго запам'ятався в'язівцям той святковий день, сльози радості та свята мить повернення в село духовної Берегині його. Адже до церкви наш народ завжди приносив свої радощі й печалі, щиро молився й діставав підтримку.

1. Конотопщина: час, події, долі : науково-популярне видання / Ш. М. Акічев, А. І. Сахно, Г. І. Стеценко. - Київ : ВД "Фолігрант", 2005.

2. Стороженко Микола. Монументальне мистецтво / М. Стороженко. - К. : Дніпро, 2008.

3. Сумщина в іменах. - Суми : РВО "АС-Медіа", 2003.

4. Шевченко Тарас. Кобзар / Т. Шевченко. - К. : Дніпро, 2004.